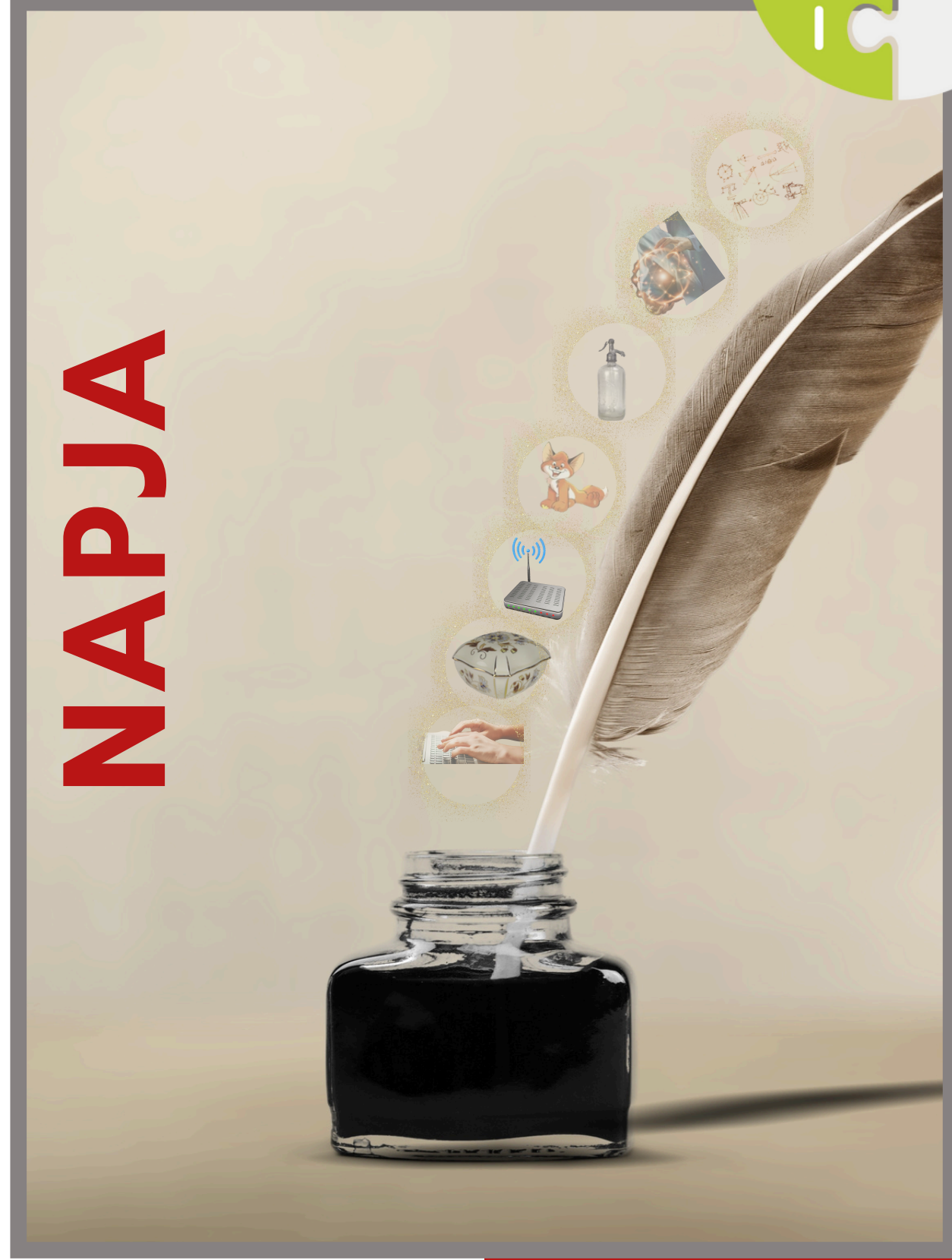

MAGYAR KULTÚRA

JANUÁR 22.

NAPJA

KEREK ÉVFORDLÓK 2025

MI A KULTÚRA?

EGY EMBERCSOPORT

SZOKÁSAINAK ÉS

HAGYOMÁNYAINAK

ÖSSZESSÉGE.

VÁLASSZ BELŐLE,

HORDOZD TE IS!

225 évvel ezelőtt született

Jedlik Ányos (szül István)

- magyar természettudós, feltaláló
- bencés szerzetes, egyetemi tanár
- az elektrotechnika úttörője, **megmutatta, hogy járműveket is lehet elektromos árammal hajtani (villanymozdony, elektromos autók őse)!!!**
- **dinamóelv kezdetei** (Siemens előtt)
- szódavíz, másnéven szikvíz **ipari használatának olcsó és egyszerű** magyarországi feltalálója (nem ő találta fel a szódavizet)

1855 párizsi világkiállításon bronz érmet nyert

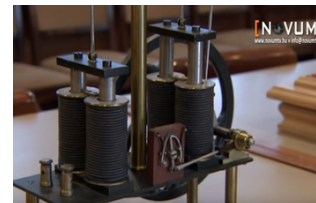
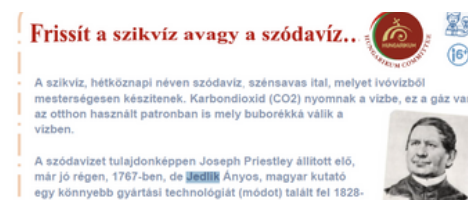

Magyar Alapozó: A víz körforgása 37.old.

A reformkor nagyjai: Jedlik Ányos (5p)

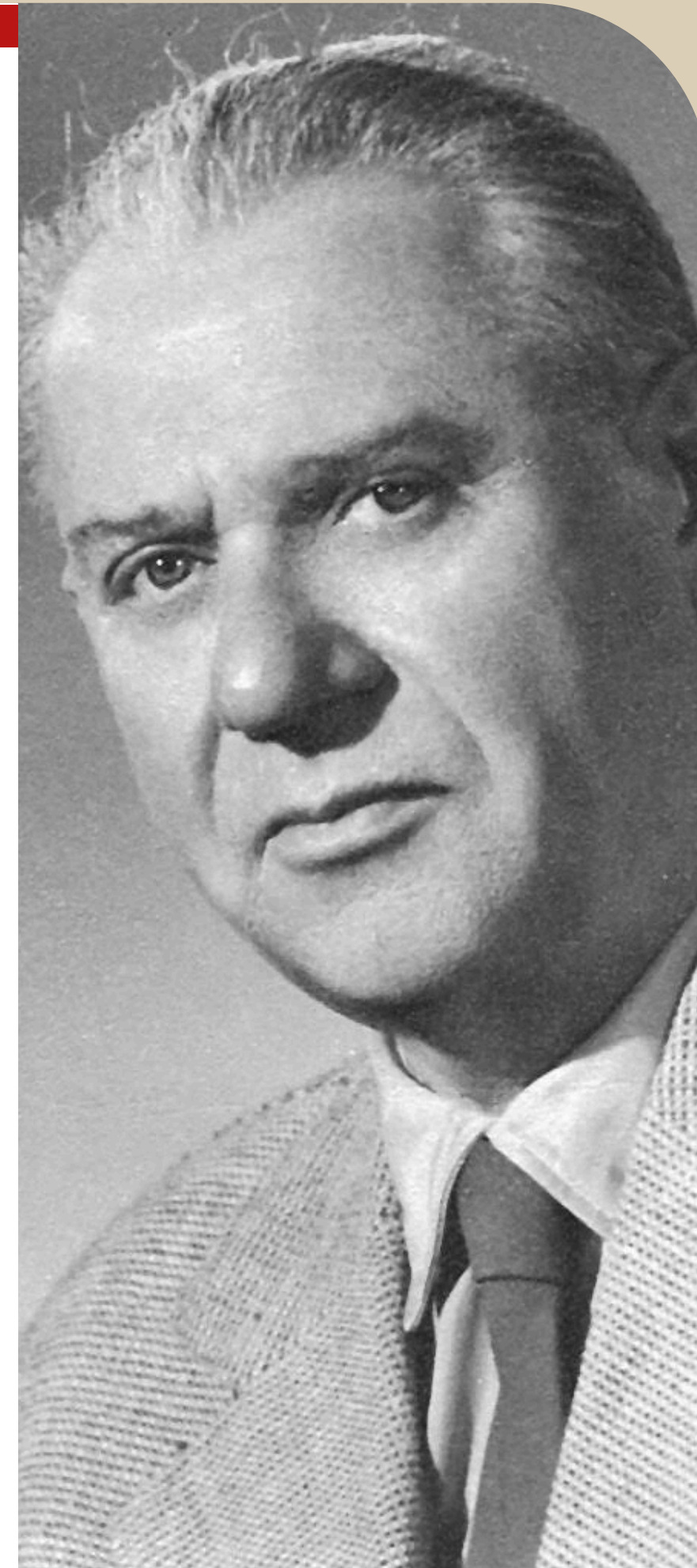
Jedlik Ányos találmányainak bemutatója (6p)

**125 évvel ezelőtt,
1900. január 25-én
született**

Fekete István

- József Attila-díjas magyar író a természet szeretetét mutatta be
  - számos regény, ifjúsági könyv és állattörténet írója
- [filmek a regényekből](#)

**25 évvel ezelőtt,
2000. január 19-én
hunyt el**

Hedy Lamarr

(szül: Hedwig Eva Maria Kiesler)

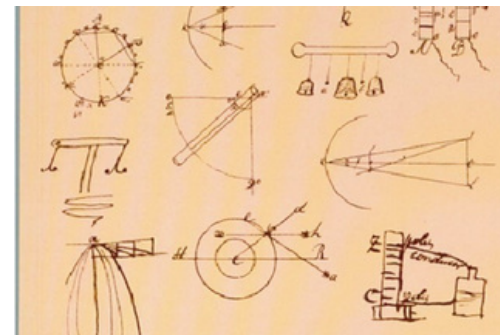
- osztrák–magyar származású (édesanyja révén) amerikai színésznő, feltaláló
- Tudtad, hogy Hollywood színésznője találta fel és fedezte fel a rádió-távvezérlést vagyis **WIFI-t és a GPS-t?**

**250 évvel ezelőtt
1775. február 9-én
született**

Bolyai Farkas

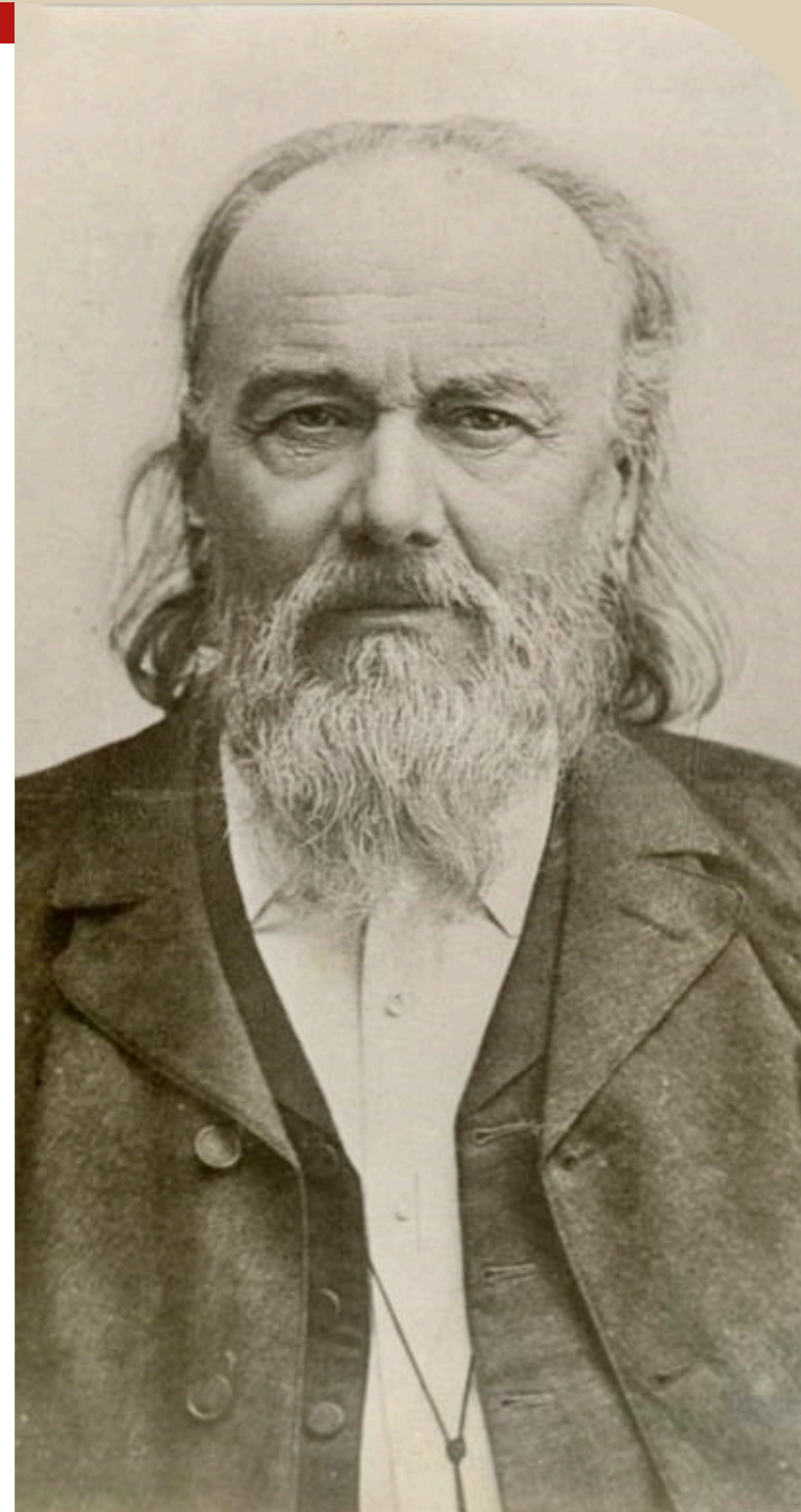
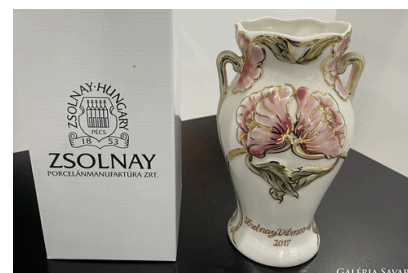
- matematikus, halmaz-elmélet, komplex számok téren könyve Tentamen
- Magyar Tudós Társaság tagja
- Fia, Bolyai János szintén matematikus

**100 évvel ezelőtt, 1900.
március 23-án, Pécssett
elhunyt**

Zsolnay Vilmos

- kerámikusművész,
nagyiparos, a pécsi
Zsolnay porcelángyár
felfejlesztője
- Épületkerámia majolika
Párizsi Grand Prix nagydíj
1878

**175 évvel ezelőtt,
1850. április 21-én,
Pesten elhunyt**

ifj. Wesselényi Miklós

- főrend; közgazdasági író;
cs. kir. dragonyoskapitány;
az 1838-as **pesti árvíz**
„**árvízi hajósa**”

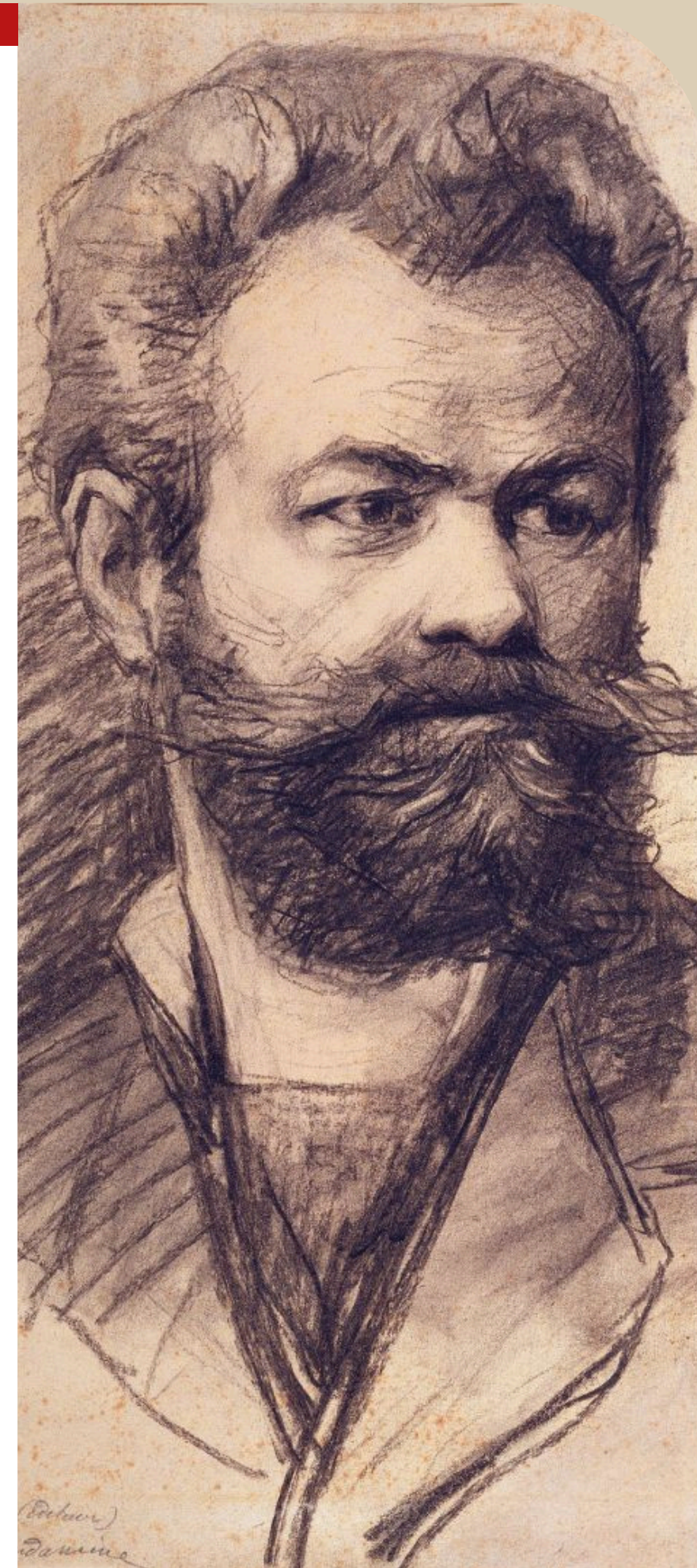
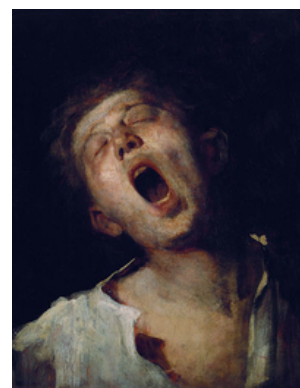
Csibész is volt, erről a
Magyar Tenger a Balaton
tervben olvashattok

**125 évvel ezelőtt,
1900. május 1-én
elhunyt**

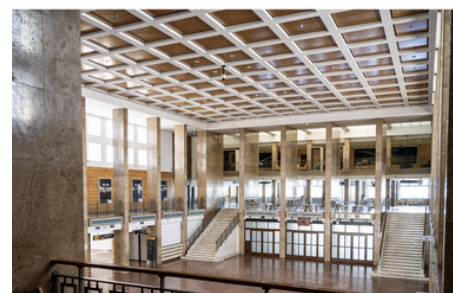
Munkácsy Mihály
(szül: Lieb Mihály Leó)

- magyar romantikus, realista festőművész, a 19. század magyar festészetének nemzetközileg is elismert mestere
- Ismert művei: **Az ásító inas,** **Liszt portréja,** **Rőzsehordó nő,** **Honfoglalás,**

75 évvel ezelőtt, 1950. május 7-én megnyílt a budapesti repülőtér

- korábbi neve: Budapest Ferihegy Nemzetközi Repülőtér, ma Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér
- 1969-ig belföldi járatok is voltak pl. Miskolcra de a vonat ezeket az utakat átvette

**125 évvel ezelőtt,
1900. június 5-én,
született**

Gábor Dénes

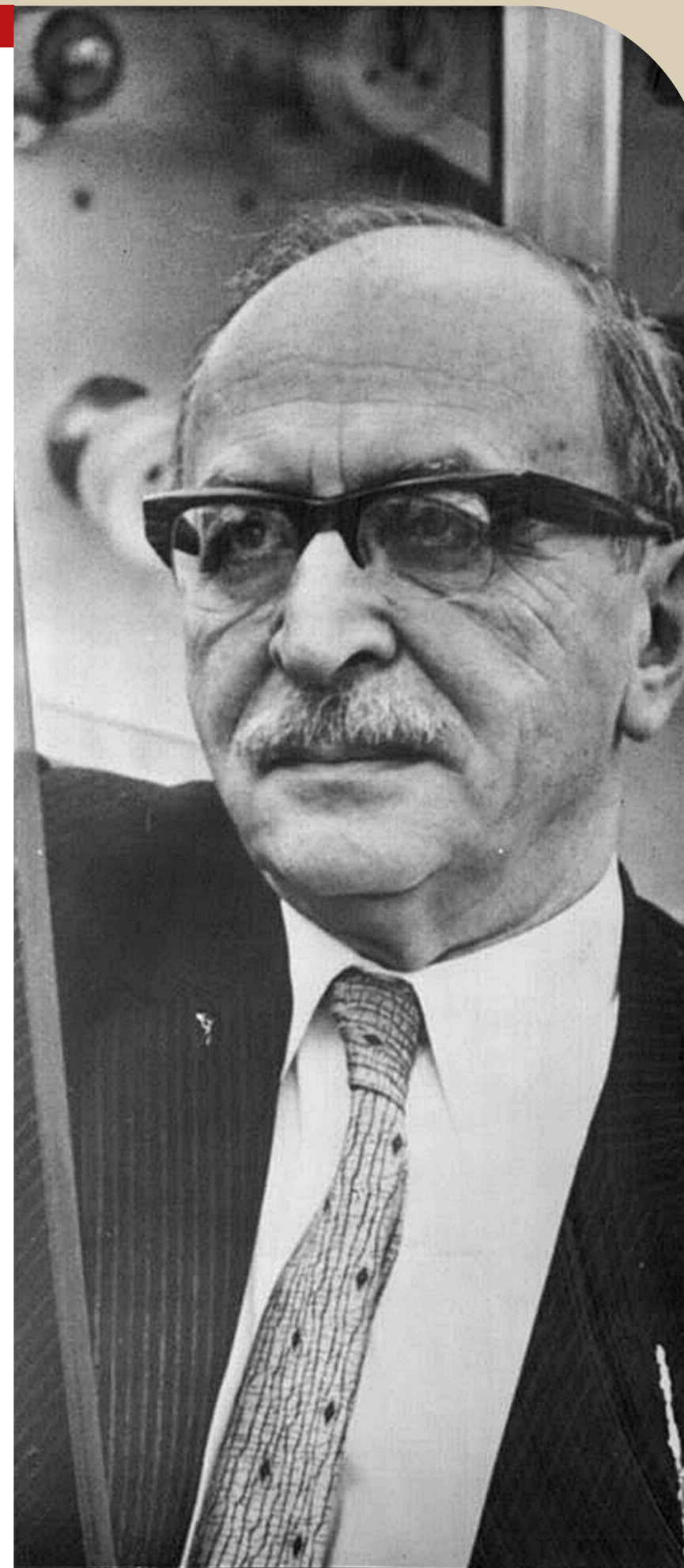

Nobel-díjas magyar
fizikus, gépészmérnök,
villamosmérnök, a
holográfia feltalálója

[Rajzai, élete, interjú](#)
(5perc)

**400 évvel ezelőtt,
1625. június 10-én
született**

Apáczai Csere János

- magyar pedagógus, filozófus, kálvinista teológus
- az első magyar enciklopédista

**125 évvel ezelőtt,
1900. július 24-én,
született**

Bay Zoltán

- magyar fizikus, a Magyar Tudományos Akadémia tagja,
- a radarcsillagászat úttörője
- ***A métert definiálta, melyet a fénysebességre alapozott - ez precíz, nem zsugorodik vagy tágul mint az addigi fém standard***
- *Mikrohullám, elektrolumineszcencia*
- *George Washington Egyetemen (USA) kutató*

Magyar Alapozó:
Számoljunk együtt
42. old.

**25 évvel ezelőtt,
2000. augusztus 9-én
elhunyt**

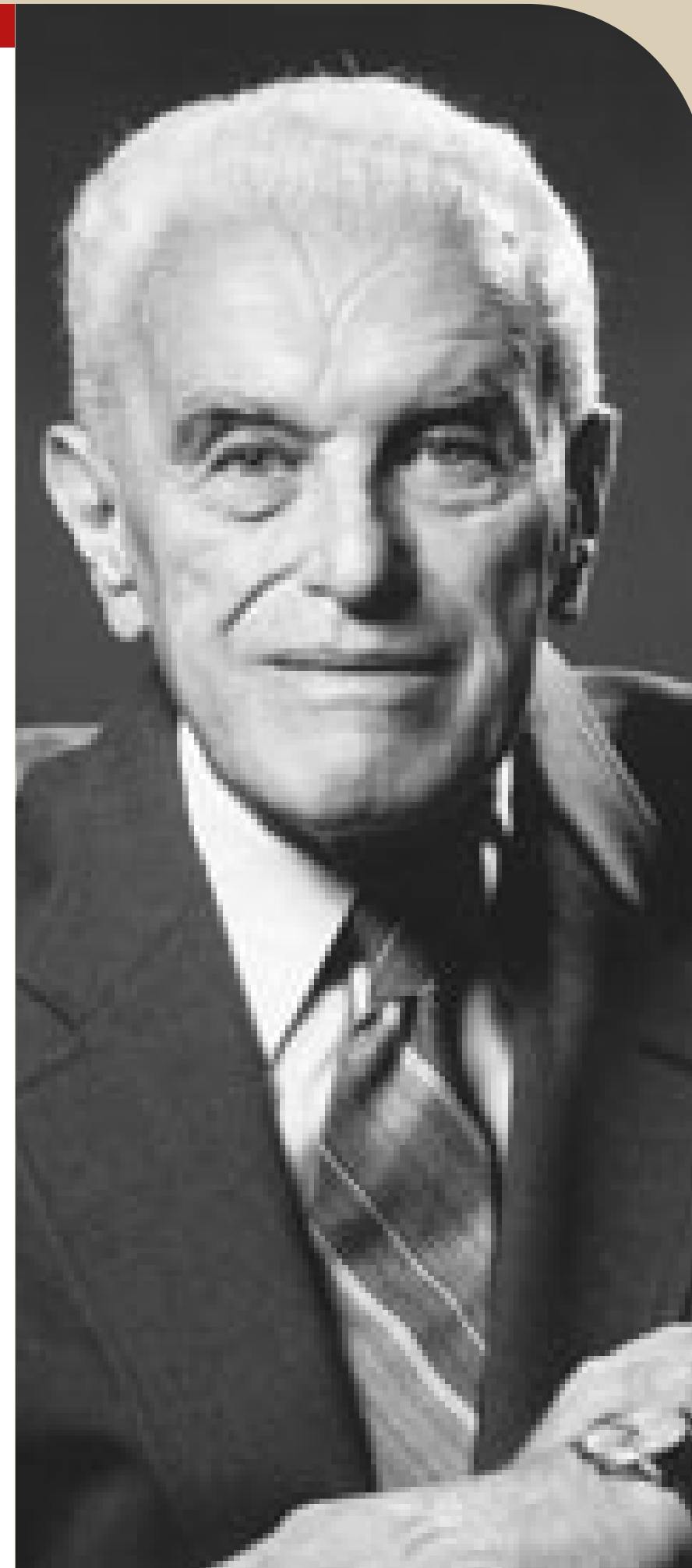
Harsányi János

---

magyar származású
Nobel-díjas amerikai
közgazdász

- a játékelmélet, azon belül pedig főként a nem kooperatív információs játékok, az úgynevezett Bayesian-játékok kutatója, illetve azok közgazdaságtanon belüli alkalmazásának megteremtője

200 évvel ezelőtt, 1825. július 26-án tartották az első *Anna-bált* Balatonfüreden

- A bál Hungarikum
  - Ma az egész hét fesztivállá alakult Anna-Feszt néven zenei előadások, Hagyományok háza kiállítás és még szerenád is van a 18 éves, első bálozó lányoknak
- A bál királynője aranyalmát kap

[Riport az Anna bálról](#)

**250 évvel ezelőtt,
1775. július 27-én
született**

Brunszvik Teréz

- grófnő, az első magyarországi **óvodák megalapítója** 1828. június 1-jén, **Angyalkert** név alatt, édesanyja budai házában

**175 évvel ezelőtt, 1850.
szeptember 8-án,
Reindl Ludovika néven
született**

Blaaha Lujza

- magyar színésznő, az újonnal alapított Népszínház tagja (a német nyelvű színház riválisa lett)
- **„a nemzet csalogánya”**
becenevet kapta tiszta, érzelmes hangja miatt

csalogány

**75 évvel ezelőtt, 1950.
november 7-én,
Budapesten
megnyitották a**

- ***Sztálin hidat***,
amely **1956-ban**
kapta meg az
eredeti tervekben
már szereplő, ma is
használt ***Árpád híd***
nevet

**100 évvel ezelőtt, 1925.
december 1-én a**

- Magyar Királyi Posta
elindította a
rendszeres rádióadást
Magyarországon.

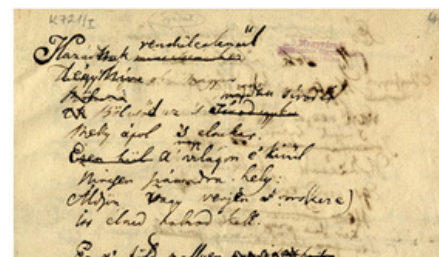
**250 évvel ezelőtt,
1800. december 1-én
született**

Vörösmarty Mihály

- magyar költő, író, ügyvéd, táblabíró (nemesi cím, kitüntetés),
- Magyar Tudományos Akadémia és a Kisfaludy Társaság rendes tagja (irodalmi kör)
- **A Szózat, Zalán futása** (nemzeti eposz) **Csongor és Tünde költője**

A reformkor nagyjai
Vörösmarty Misi

175 évvel ezelőtt, 1850. december 10-én hunyt el Bem József

- lengyel származású magyar honvéd altábornagy, majd oszmán pasa
- **1848-ban Erdély oldalán harcolt a Habsburg és orosz csapatok ellen**
- Nem tudott magyarul, de katonái annyira kedvelték, hogy a Bem Apó bece nevet adták

 [Bem apó kisdobosa \(5 perc\)](#)

**450 évvel ezelőtt,
1575. december 14-
én lengyel királlyá
választották**

Báthory Istvánt

- ***Erdélyi fejedelemként***
1571. május 25-től 1586.
december 12-ei haláláig,
és *lengyel királyként* is
uralkodott e dátumtól
haláláig

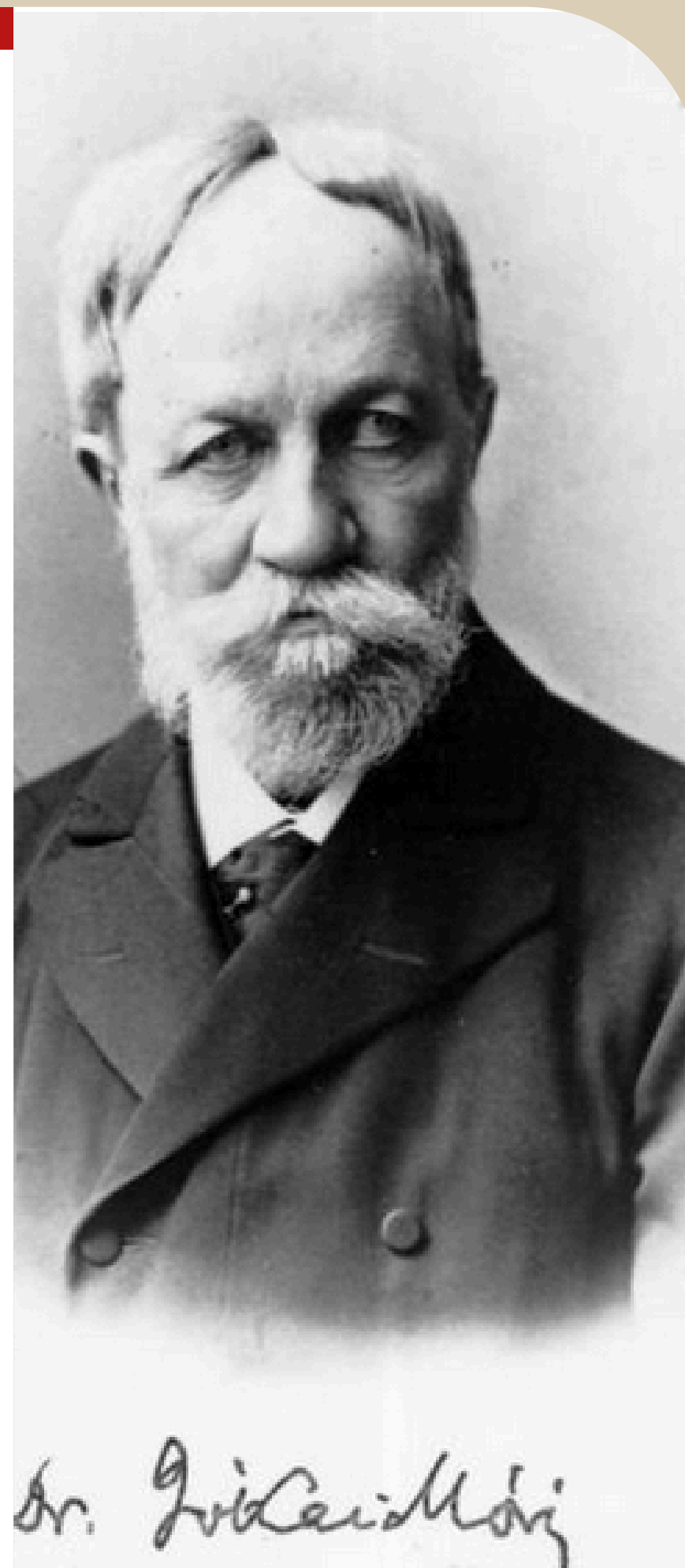

**200 évvel ezelőtt,
1825-ben született**

Jókai Mór

- Eredetileg jogász volt
- **A romantikus meseszöveg és leírások mestere**
- Műveiből: Egy magyar nábob, Az aranyember, Kárpáthy Zoltán, Szegény gazdagok, A kőszívű ember fiai, Fekete gyémántok, És mégis mozog a Föld!
- **Petőfi barátja**, Emléksorok művében írt 1848-ról

**125 évvel ezelőtt,
1900-ban született**

Klebelsberg Kuno

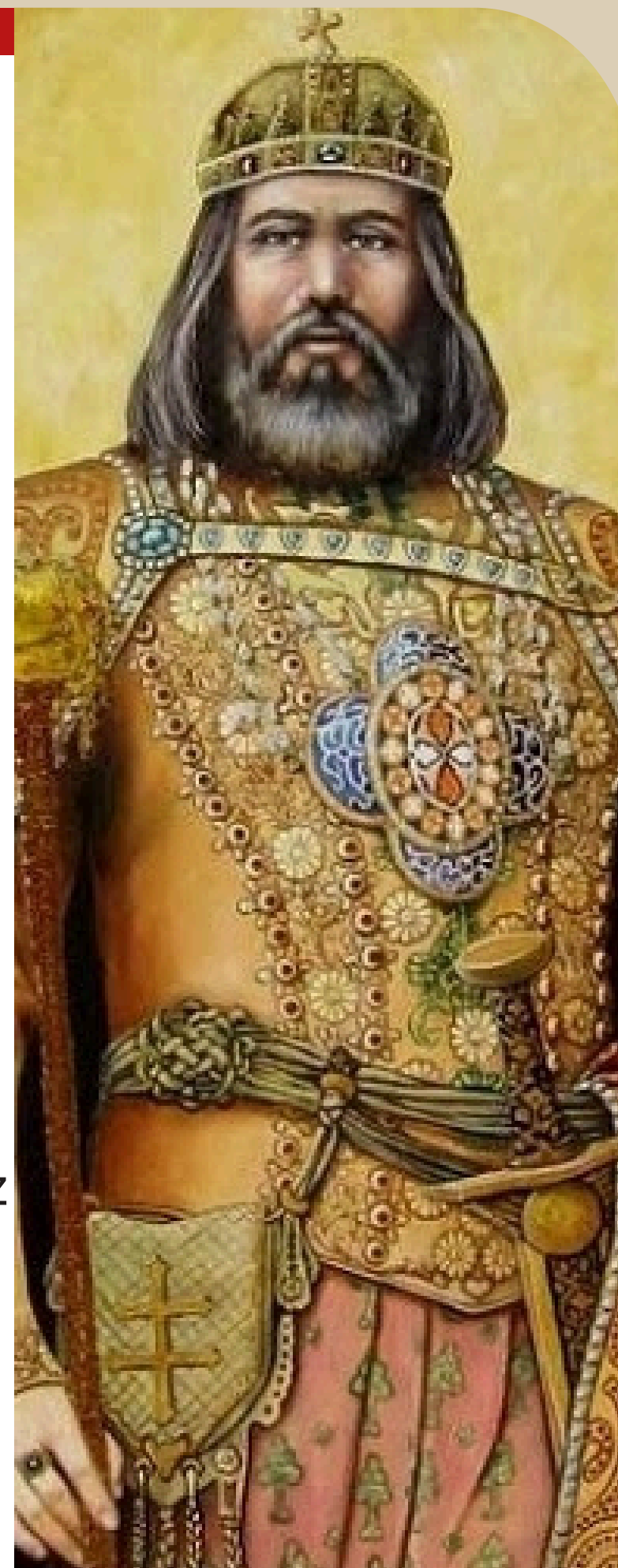
- jogász, országgyűlési képviselő vallás- és közoktatásügyi miniszter a Bethlen kormányban
- **Megreformálta az iskolarendszert:**
- 5000 tanyasi iskola épült gramofonnal filmvetítővel tanári szolgálati lakással
- Pécsen, Szegeden, Debrecenben egyetemeket építtetett klinikákkal, kutatóval
- Megalapította a Collegium Hungarikumot, mely támogatta a magyar tudósokat külföldi tanulmányaikban
- Felavatta a Sportuszodát, népkönyvtárakat, múzeumokat létesített

**1025 évvel ezelőtt,
1000. december 25-én
koronázták királlyá**

I. Istvánt
(pogány neve Vajk)

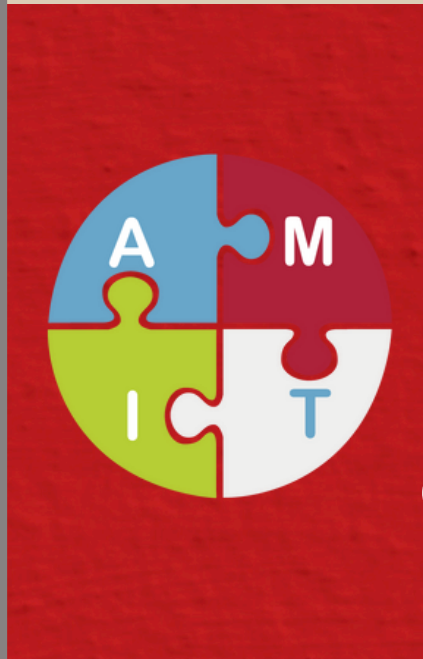
- Magyarország korábbi (997-től) fejedelme, **országalapító, a keresztény magyar állam megteremtője**
- Esztergomban koronázták meg 1000-ben augusztus 23-án.
(nem Székesfehérváron)
- Uralkodott haláláig: 1038. augusztus 15.
- A korona 2 részből áll, görög és latin, az utóbbit II. Szilveszter pápa küldte

HÁNYRA EMLÉKSZEL ELSŐRE?

RENDBEN, MEHET ÚJRA!...

...ÉS MOST?

amit-ny.org

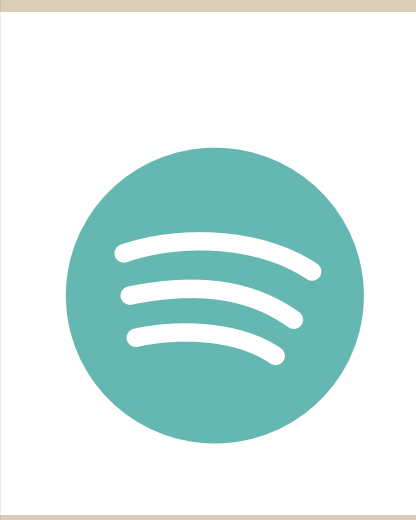

magyaralapozo.org

PDF linkekkel
a video alatt

[spotify csatornáink](#)

[témák szerint](#)